

Arkeologiska skatter kan få en framtid i Uppåkra

STAFFANSTORP. Miljon-tals skånska utgräv-ningsfynd kan få sitt nya hem i Uppåkra. Det forna maktcentret tar ännu ett steg för att bli framtidens arkeologiska centrum.

Kulturhuvudstadsåret 2014 kan alla arkeologiska fynd som Historiska museet i Lund nu förvarar i magasinet på Gastelyckan ha flyttats över till utgrävningssplatsen i Uppåkra. Museet letar ny förvaringslokal åt sina drygt 10 miljoner historiska föremål från hela Skåne och Uppåkra kan bli platsen där de härbergas.

Förre kommunstyrelseordföranden Nils-Ove Mårtensson (m) är kommunens projektledare för upplevelseparken Uppåkra Arkeologiska Center.

– I början hade vi inga förhoppningar om att få hit fynden från Lund utan vi tänkte snarare visualisera dem. Men nu tryter magasinsutrymmena i Lund och då kan vi få ta emot hela Skånes kulturbank.

Hur känns det?

– Det betyder väldigt mycket att få in Lunds universitet som en stark intressent. Uppåkra är ju en stor del av Lunds kulturhuvudstadsansökan.

På måndagskvällen beslöt Staffanstorps kommunfullmäktige att bilda en stiftelse för Uppåkra Arkeologiska Center.

– Samtliga som är intresserade av att bidra med driftspengar i projektet säger att det är angelägnare att sponsra en stiftelse än en organisation, förklarar Nils-Ove Mårtensson.

se än en organisation, förklarar Nils-Ove Mårtensson.

Staffanstorps kommun går in med fyra miljoner kronor som ett grundkapital. Region Skåne väntas i februari fatta beslut om att bidra med minst 1–2 miljoner kronor. Staffanstorps hus skänker den gamla prästgården som nu fungerar som utställningslokal och Lunds stift har redan överlåtit mark på 1,8 hektar där centret ska byggas. Dessa bidrag är vardera värda en halv miljon kronor. Lunds kommun väntas också dra sitt strå till stacken med pengar eller mark.

På sikt krävs dock finansiering av större mått för att få en hel arkeologisk park med forskning, utbildning och museiverksamhet att gå runt. Enligt Nils-Ove Mårtensson finns intresserade aktörer på högre ort som kan gå in med pengar, men vilka håller han än så länge hemligt.

– Allt som har hänt under 2008 har varit ett lyft för Uppåkra. Det är bra driv i projektet nu, säger Nils-Ove Mårtensson.

Om ett och ett halvt år hoppas han att det arkeologiska centret ska kunna öppna.

– Det ska gärna vara i samband med en stor utgrävning och invigningen ska ske under drägliga klimatförhållanden. Någon gång under försommaren 2010 är ett bra mål.

Text:

Sara Martelius

sara.martelius@sydsvenskan.se

Museichefen ser nya möjligheter i Uppåkra

STAFFANSTORP. Om fem år går kontraktet ut för Historiska museets magasineringslokal på Gastelyckan i Lund. Museichefen Per Karsten tycker att Uppåkra är det självklara nya hemmet för museets arkeologiska skatter.

– Det är väl en strålande idé? Det passar väldigt bra för vår dagliga verksamhet med fyndhantering att samla allt på en och samma plats.

För att ta tillvara allt från 16 meter långa träbåtar från 1200-talet till skelett och flintsplitter krävs en lokal på minst 40 000 kubikmeter med rätt temperatur och säkerhetsförskrifter.

– Volymen är oerhört viktig om vi ska kunna fortsätta att ta tillvara nya fynd.

Av de miljontals objekt som

ska flyttas är drygt 20 000 guld- och silverföremål från utgrävningar i Uppåkra som nu kommer hem.

– Det är en oerhört stor logistisk operation, säger Per Karsten som dock tror att själva den fysiska flytten kommer att gå på två månader.

I Uppåkra hoppas museichefen att det magasinerade materialet ska bli mer tillgängligt för besökare.

– Vi arbetar redan nu med att skapa kulturarvsbanken där vi på bästa sätt vill göra samlingen visningsbar. Historiska Museet på Krafts torg i Lund kommer alltid att finnas kvar, men vi är en liten enhet. Det nya centret i Uppåkra kommer att gynna besöks- och forskningsnäringen på ett förnämligt sätt.

Sara Martelius

Sopnedkassen blir till tavlor i trapphuset

LOMMA. De gråa, fula aluminiumlocken sitter kvar som ärr från en svunnen tid.

En bostadsrättsförening i Lomma har tröttnat på att se dem. Nu blir sopnedkassen till konstverk.

Hålen som det förr kastades sopor i har inte använts på femton år när Tibor Söregi som bor i ett av husen kläcker idén med att göra konst av dem. Styrelsen nappar, konstnärer anlitas och runda plåtbrickor beställs.

Mer rädd om miljön

– Han hade vänner som bodde i hus där man gjort något liknande. Jag såg två saker. Dels att det blev vackert, dels att när det är fint så är man mer rädd om miljön, säger Marianne Falck, ordförande i bostadsrättsföreningen Kraften.

Nu är det lite dan före dan i husen från 1960-talet som ligger på

Slättängsgatan i Lomma. I morgon ska de första verken invigas. Fyra sopnedkast sitter redan uppe. Nere föreningslokalen i källaren ligger fler.

Lommakonstnären Birgitta Liljekvist kommer med några alster i en papperskasse och radar upp dem på bordet. Ett föreställer ett rådjur som hon inspirerats av utanför husknuten, ett annat några dansande grönsaker.

– Jag hörde att det var någon som ville ha en morot. Sedan fick den helt enkelt sällskap av rädisor och purjolök.

Hon lägger dem bredvid ett hjärta av Brita Kinning och ett skåniskt landskap av Hans Verduijn. De har båda sina ateljéer i bostadsrättsföreningen.

– Det var ett roligt uppdrag men usch, ett sådant stumt material. Jag var ju mest van vid textil. Men efter ett besök hos Hans

gick det bättre. Det gick att göra en sommaräng med akryl på plåt också, säger Brita Kinning.

Det var ett roligt uppdrag men usch, ett sådant stumt material.

Birgitta Liljekvist

Temat för konsten har varit de fyra elementen, vind, vatten, eld och jord. Dessutom har de lagt till ett femte – kraften.

Funderar på rätta

19 luckor är klara. 45 återstår. Till hösten ska alla vara färdiga. De boende är nyfikna och frågar titt som tätt vad de kommer att få utanför sina dörrar. Hans Verduijn funderar på att låta en rätta komma utkravandes ur ett gammalt sophål.

– Visst hade det varit en rolig idé.

Text:

Jessica Ziegerer

jessica.ziegerer@sydsvenskan.se

Foto:

Torbjörn Carlson

torbjorn.carlson@sydsvenskan.se

Snart ska konstverken upp i sopnedkassen. Hans Verduijn, Birgitta Liljekvist och Brita Kinning ska måla 21 motiv var.

1900

1910

1920

1930

1940

► Flerfamiljshusens gårdar är fulla av sopnedkast. Husmödrar måste springa upp och ner med sophinken.

► Arkitekten Sven Wallander inspireras av sophering i USA och designar det moderna sopnedkastet.

► Det första sopnedkastet byggs i Stockholm.

► Patentet har överlåtit till HSB som använder det i alla sina nybyggda hus. Sedan sprids idén ut i landet. Många hälsovårdsnämnder är dock skeptiska.

► Sopnedkastet är standard i nybyggda hus. Gårdarna blir allt grönnare.